

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

The Political Participation of People in Napoo Sub-district Administrative Organization, Yangsrisurad District, Maha Sarakham Province

นักฎีกาล ศรีจันทร์โท¹ สมเกียรติ เกียรติเจริญ² วิทยา เจริญศิริ³ และวัชรินทร์ สุทธิชัย⁴

Nattigan Srijantho,¹ Somkiet Kietjareon,² Wittaya Charoensiri³ and Watcharin Sutthisai⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก**เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม **ประการที่สอง**เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม และ**ประการที่สาม**เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 369 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .94 การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ด้วย t - test (Independent sample) และ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one - way ANOVA) และความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The objective of this study was to analyze and compare the participatory level, and also to find the suggestions for the political participation of the people in Napoo sub-district administrative organization, Yangsrisurad district, Maha Sarakham province. The sample subjects were 369 villagers who were in Napoo sub-district administrative organization, Yangsrisurad district, Maha Sarakham province. The data were collected by a rating-scale questionnaire with .94 reliability value. The research statistics used were mode, percentage, mean and standard deviation, t-test (Independent Sample) and F-test (One-Way ANOVA) and Scheffe method.

The finding indicated that the average level of the political participation of the people in Napoo sub-district administrative organization, Yangsrisurad district, Maha Sarakham province was high. The average level of the political participation of the people regarding age, educational background and occupation was significantly different at the .05 level.

Keyword: Political Participation of People

บทนำ

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์ในระบบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10)

กระบวนการบริหารจัดการประเทศได้เริ่มเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นๆ เข้ามาร่วมกับภาครัฐมากขึ้น แต่ภาคประชาชนและภาคสาธารณะอื่นๆ ยังมีบทบาทจำกัด กล่าวคือภาคการเมืองปรับตัวเข้มแข็งขึ้นและมีเสถียรภาพอย่างมาก ขณะที่ยังมีการรวมศูนย์อำนาจการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศและระบบการตรวจสอบถ่วงดุลขาดประสิทธิภาพ ขณะที่การปฏิรูประบบราชการนำไปสู่ความทันสมัย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่กระบวนการบริหารจัดการยังมีลักษณะผิวดื้นข้างมาก และยังขาด

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการประเมินการพัฒนากระบวนการในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไป ส่วนภาคประชาชนเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและขยายสิทธิ์เลือกตั้งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นร้อยละ 72.6 ในปี 2548 สำหรับภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมาภิบาลมากขึ้น ผลการจัดอันดับธรรมาภิบาลภาคเอกชนของสถานบันนานาชาติ เพื่อพัฒนาการจัดการปรากฏว่าประเทศไทยมีอันดับดีขึ้น จากอันดับที่ 36 ในปี 2544 เป็นอันดับที่ 30 ในปี 2549 แต่ยังไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจเอกชนโดยรวม โดยเฉพาะธุรกิจนอกตลาดหลักทรัพย์ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 มาตรา 76 รัฐได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ เพราะการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญของระบอบการปกครองระดับชาติที่สนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามา

มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองโดยตรง และเป็นสถาบันฝึกสอนให้ประชาชนรู้สึกว่ามีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง เกิดความรับผิดชอบและห่วงใยต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยในที่สุด (ประหยัด หงษ์ทองคำและพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2529 : 105) เนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 7 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน นั่นก็คือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ ในหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ตามมาตรา 281 มาตรา 286 มาตรา 287 และมาตรา 290 ก็ยังได้ระบุประชาชนในระดับท้องถิ่นก็มีบทบาททางการเมืองด้วย

การเมืองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีส่วนส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง อย่างกว้างขวางโดยนัย้องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่สำคัญและมีส่วนในการสร้างเสริมความมั่นคงแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย องค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองอันสำคัญในการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้ (ไชยพร ตันต์จิตานนท์, 2536 : 3) องค์การบริหารส่วนตำบลนางัว อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคามได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ปัจจุบันมีจำนวนประชากร รวม 6,328 คน แบ่งเป็นชาย 3,111 คน หญิง 3,217 คน มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 17 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านนางัว หมู่ที่ 2 บ้านเหล่าหมากคำ หมู่ที่ 3 บ้านสะเดาหวาน หมู่ที่ 4 บ้านนาเลิง หมู่ที่ 5 บ้านหนองบัวชุม หมู่ที่ 6 บ้านปากิจ หมู่ที่ 7 บ้านสว่าง หมู่ที่ 8 บ้านศาลา หมู่ที่ 9 บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 10 บ้านป่าโพธิ์

หมู่ที่ 11 บ้านป่าแดง หมู่ที่ 12 บ้านเหล่าหมากคำ หมู่ที่ 13 บ้านสะเดาหวาน หมู่ที่ 14 บ้านโนนทองพัฒนา หมู่ที่ 15 บ้านเหล่าเม็ก หมู่ที่ 16 บ้านโนนสวน หมู่ที่ 17 บ้านหนองบัวชุม ซึ่งจัดเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ตามนโยบายของรัฐบาลมุ่งเน้นให้ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการที่ช่วยแบ่งเบาภาระในการพัฒนาจากส่วนกลาง โดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนางัว อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จากข้อมูลการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการเข้าร่วมประชาคมหมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าการใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในเกณฑ์สูง ส่วนการเข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งการเข้าร่วมประชาคมดังกล่าวส่งผลต่อการการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลนางัวเป็นอย่างยิ่ง เพราะการเมืองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนโดยตรง และเป็นหัวใจหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตย หากได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเสริมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางัว อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะชนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนางัว อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนางัว อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนางัว อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

2. เนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ได้ปรับปรุงตามกรอบแนวคิดของ คัมมิงส์และไวส์ (Cummings and Wise, 1971 : 13-17) ดังนี้

- 2.1 การเลือกตั้ง
- 2.2 การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ
- 2.3 การรวมกลุ่มผลประโยชน์
- 2.4 การแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งมีชื่อตามทะเบียนราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4,716 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม 2551)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ได้มาโดยใช้วิธีการคำนวณจากกลุ่มประชากรตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, Taro. 1972 : 737) จำนวน 369 คน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตการวิจัย ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบตามวิธีของลิเคิร์ท โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิด มาตรการส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ทเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 4 ด้าน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งเป็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

2. แต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัยที่เป็นพนักงานส่วนตำบล

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและมีผู้ช่วยผู้วิจัยในแต่ละหมู่บ้านโดยนำแบบสอบถามไปพบประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เพื่อตอบแบบสอบถามตามข้อสำรวจในแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ

2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ลงรหัสตามแบบการลงรหัส

3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำแนกรายข้อในแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100)

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย

5. กรณีแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดให้เป็นระเบียบหมวดหมู่ โดยการจัดกลุ่มข้อความหรือประโยคที่มีลักษณะหรือความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน และแจกแจงความถี่

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมา คือ ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ และด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ

1.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้านการเลือกตั้ง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ คือ มีส่วนร่วมโดยสนใจที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมโดยสนใจที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมโดยการติดตามข่าวสารการประชา สัมพันธ์การเลือกตั้งมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้

ประชาชนในหมู่บ้านของท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีส่วนร่วมในการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงของประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการเลือกตั้งในหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการเลือกตั้งในหมู่บ้าน

1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการติดตามผลของการแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนพัฒนากับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการคัดค้านการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสม มีส่วนร่วมในการคัดค้านการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่เหมาะสม และมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่น

1.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม มีส่วนร่วมในการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลตอบสนองความต้องการ มีส่วนร่วมในการคัดค้านประเด็นสาธารณะและมีส่วนร่วมในการต่อรองผลประโยชน์กับองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการแสดงออก ซึ่งความต้องการต่างๆ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

คือ มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการต่างๆที่หมู่บ้านต้องการ มีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะด้านต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความต้องการด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความต้องการด้านการด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดินที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งต้องการด้านการรับโรคติดต่อ มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความต้องการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความต้องการด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความต้องการด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความต้องการด้านการบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทาง การเมือง

2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน

2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ

2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 **การเลือกตั้ง** ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม มีการติดตามข่าวสารการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งอยู่เสมอ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลนาภูได้จัดทำแผ่นพับ ใบปลิว การออกประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

1.2 **การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ** ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านซึ่งกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาภูทำอยู่เป็นประจำทุกๆ ปีได้แก่ การออกประชาคมหมู่บ้านเพื่อสอบถามปัญหา

1.3 **การรวมกลุ่มผลประโยชน์** ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคามได้ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเสมอ

1.4 **การแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ** กล่าวคือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคามมีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความต้องการในด้านต่างๆ โดยผ่านผู้นำชุมชนหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สอดคล้องกับศราวุธ ศรีประเสริฐ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง สอดคล้องกับ สมบูรณ์ กนกหงส์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การ

บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ ประมวล แสงแก้วศรี (2546 : บทคัดย่อ) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ บุญเทียน จันสุข (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลมลาไสย อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลมลาไสย ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงจบการศึกษาระดับอนุปริญญา, ปวส, หรือเทียบเท่า รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา, ปวช, หรือเทียบเท่า มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ อนุชัย นูรณประเสริฐกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการของจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชน ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน

2. ประชาชนที่มีความแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนให้ความสนใจทางการเมืองอย่างเสมอภาค ซึ่งกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาภูได้จัดขึ้นไม่มีเจตนาให้เพศใดเพศหนึ่งมีส่วนร่วมแต่ให้ความสำคัญกับทุกคนทุกฝ่าย สำหรับความแตกต่างด้าน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการวิจัยพบว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าช่วงอายุในวัยเด็กจะไม่ค่อยให้ความสนใจทางการเมืองเท่ากับวัยผู้ใหญ่ ส่วนอาชีพแตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากการมีเวลาว่างของแต่ละคนไม่เหมือนกัน อาชีพรับราชการอาจไม่มีเวลาเพราะต้องทำงานในช่วงเวลาราชการ สำหรับอาชีพเกษตรกรอาจมีเวลามากกว่าจึงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่ระดับการศึกษาสูงกว่ามีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์ มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้มีความสนใจทางการเมือง

มากกว่าระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า สอดคล้องกับ สุทธิพิศ ฉั่วสกุล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น เฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการ ติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ กากิ่ง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าประชาชนเพศหญิง ไม่สอดคล้องกับ ถิรวดี บุรีกุลและคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543 พบว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังที่เคยมีผู้ศึกษาไว้มากมายในนานาประเทศ การศึกษารั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผู้ชายมักมีส่วนร่วมมากกว่าผู้หญิง ฤทัยรัตน์ กากิ่ง (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าประชาชนเพศหญิง อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบ เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมกับระดับความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบลของประชาชนในจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาวิจัย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพและระยะเวลาที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับ

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล และ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จังหวัดพัทลุง สอดคล้องกับ อนุชัย บุญประเสริฐกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการของจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชน ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมไม่ต่างกันไม่ สอดคล้องกับ บุญเทียน จันสุข (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงจบการศึกษาระดับอนุปริญญา, ปวส, หรือเทียบเท่า รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา, ปวช, หรือเทียบเท่า มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ และ ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ
2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการเลือกตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลนาฏควรจัดอบรมให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนทุกหมู่บ้าน โดยมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย

2. ควรมีผู้รับความคิดเห็นของประชาชน เพราะประชาชนจะได้นำเสนอข้อคิดต่างๆ อย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง

3. การรวมกลุ่ม ผลประโยชน์องค์การบริหารส่วนตำบลนาฏควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มผลประโยชน์ เนื่องจากการรวมกลุ่มนั้นแสดงถึงพลังความสามัคคีก่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเอง

4. การแสดงออก ซึ่งความต้องการต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้มีโครงการ SML ทุกปีหรืออาจจัดงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนในการกู้ยืม

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์. (2544). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จังหวัดพัทลุง. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยพร ตันต์จิตตานนท์. (2536). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : การศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543. รายงานวิจัย กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเทียน จันสุข. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระ รม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2529). ปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารเทศบาลไทย. กรุงเทพฯ ฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ฤทัยรัตน์ กาบัง. (2543). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลสมุทรเจดีย์ อำเภอสระบุรี จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศราวุธ ศรีประเสริฐ. (2543). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลลำปลายมาศ จังหวัด
บุรีรัมย์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมบุญรณ์ กนกพงษ์. (2544). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์**. รายงานการค้นคว้าอิสระ. ศศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุทธาทิพย์ นั้วสกุล. (2541). **การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อนุชัย บุรณประเสริฐกุล. (2545). **การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบท
ของกรมโยธาธิการ : กรณีศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์**.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏ
มหาสารคาม.

